

te vinden, die aan de door den testateur gestelde eischen voldeden en hebben de inkomsten van het inmiddels aangegroeide kapitaal toegelaten de voorgeschreven uitkeeringen (preuves) te doen en in de wintermaanden eene extra uitkeering te geven. Ruim drie en halve eeuw lang is aan de uiterste wil van Jhr. H. E. van Buchell uitvoering gegeven, tot op 21 Juni 1943 bij beschikking van den Commissaris voor niet-Commerciële Vereenigingen en Stichtingen, met ingang van dien datum werd bepaald, dat de fundatie werd ondergebracht bij den Nederlandschen Volksdienst. De bezittingen van de fundatie, in hoofdzaak bestaande uit inschrijvingen op het Grootboek en obligatiën werden door vertegenwoordigers van dien Dienst overgebracht naar 's Gravenhage en de executeuren waren bevreesd, dat van dit bezit wel nooit meer iets teruggezien zou worden.

Gelukkig is die vrees niet bewaarheid.

Bij schrijven van 13 September 1945 werd door den Vereffenaar van de Stichting Winterhulp-Nederland en van den Ned. Volksdienst medegedeeld, dat het oude bestuur der fundatie weder in rechten werd hersteld en het beheer der fondsen weder aan dit bestuur werd overgedragen; op 21 September 1945 heeft de rentmeester der fundatie te Rijswijk al hare bezittingen in ontvangst genomen — waaraan gelukkig niets ontbrak — en deze zijn thans weer veilig en wel opgeborgen.

Dit alles is te danken aan de „stille medewerking” van hen, die tijdens den bezettingstijd een oogje in het zeil hielden om te voorkomen dat de op voornoemde wijze gevorderde fondsen werden gerealiseerd en in de „groote kas” kwamen; vergis ik mij niet dan zijn op dezelfde wijze de fondsen van een achttiental Stichtingen intact gebleven, te samen eene waarde vertegenwoordigend van ruim twee millioen gulden.

Ik heb hierboven, gelet op de beperkte ruimte in het maandblad, slechts enkele mededeelingen omtrent de fundatie van Buchell kunnen doen, doch hoop hierop later nog eens terug te komen en verdere bijzonderheden omtrent den uitersten wil en de persoonlijkheid van den erflater te geven.

A. N. L. O.

REMEDIE TEGEN DOLLEHONDSBEET; EEN BILTSCHER SPECIALITEIT.

(Voortzetting van blz. 84).

„Dit is hetzelfde recept dat men te Utrecht aan de Bildt en in „Gelderland op het dorp Heerden bij chirurgijn dr. Proper gereed „maakt en voor onfeilbaar verkoopt en gebruykt.

„Kost in Gelderland f 1,5 de bottelje.”

Naast deze samengestelde kruidendrank bestonden ook nog mid-

deltjes van eenvoudiger aard. In een notitieboekje van een Utrechtsche familie vond ik een „Remeede teegen de Dolle Hondsheet”, die in belangrijke mate afwijkt van het middel uit het receptenboek van 1723. Het moet omstreeks 1820 in het boekje zijn opgeschreven en luidt als volgt:

„Men neemt Drie Doiren van Eyjeren, en drie Halve Eyerschaalen voor Boom Olij, doet het tezaam en in een Koeken Pan op een matig vuur. Roer 't met een mes wel onder een, en laat het te zaamen zoo lang braaden, dat het door gestaadig roeren een egale Massa als een Conserf word. Het vervult als dan een allergrooste Koffie Kop. Het gebruyk Hiervan is aldus.

„Die gebeten is moet deeze doosis twee agter een volgende daagen inneemen: Zigh teevens onthoudende van alle spys en drank. „Zes Uure voor het inneemen; en ook Zes Uuren na 't ingenoomen is, en onderwijl word de wonde neegen daage langh twee maal daags met een Pinnetje van Vuure Hout oopen gekrapt en wort teffens met een wynig van dit midder verbonden. Maar imand, welke met zoo een heeft omgegaan; hem gecarresseerd heef en daarvan gelekt is geworden & zoo voortt Neemen tot voorbehoedmiddel 't zelve maar eenmaal in —

„Een Dier van wat Soort ook daarvan gebeten is neemt twee agter en volgende daagen telkens: Een dubbele dosis vastende „meede voor en na het Inneem Zes Uuren.”

Daar dit recept alle kenteekenen draagt van een huismiddeltje, dat uiteraard veel minder kosten met zich bracht en in elk geval gemakkelijker te verschaffen moet zijn geweest, behoeft deze notitie nog niet te beteekenen, dat de remedie van De Bilt toen reeds in discredit zou zijn gekomen.

In het proefschrift van M. A. van Andel „Volksgeneeskunst in Nederland” 6) vinden wij eenige merkwaardige mededeelingen over een geneswijze, waaraan blijkbaar gedurende eenige eeuwen in binnen- en buitenland waarde werd toegekend. De volgende drie citaten zijn aan genoemde dissertatie ontleend.

Madame de Sévigné schrijft in een brief van 13 Maart 1671 aan haar dochter: „Au reste si vous croyez les filles de la Reine enragées, vous croyez bien; il y a 8 jours que Madame de Ludre, Coëtlogon et la petite de Rouvroi furent mordues d'une petite chienne qui était à Théobon: cette petite chienne est morte enragée; de sorte que Ludre, Coëtlogon et Rouvroi sont parties ce matin pour aller à Dieppe et se faire jeter trois dans la mer.” 7)

In de „Navorscher” van 1856 wordt een gebeurtenis beschreven, welke zich in 1775 afspeelde in een aan de Zuiderzee gelegen dorp in Noord-Holland. Een vrouw was door haar hond, welke aan hondsdolheid leed, in de hand gebeten. „Drie of vier dagen later begon de vrouw te praten, alsof zij in een lichte ijzende koorts was. Nu was goede raad duur, want zij was sinds weinige weken zwan-

ger en men moest zich haasten van het zeemiddel gebruik te maken eer dit te laat was, maar daarin moest men met beleid te werk gaan, want zal het helpen, dan moet zoo iemand niet weten, wat men met hem voor heeft. Een voorgewende uitnoodiging om te A. een half uur van W. bij een nicht van haar te gast te komen, moest haar dan bewegen met hun kleinen botter, den kleinen inham van de Zuiderzee over te steken, gelijk zij zulks meermalen hadden gedaan. Daar hondsdolheid met watervrees gepaard gaat en bij haar reeds een groote afkeer van de zee zich openbaarde, werd zij niet door dan sterke overredingskracht overgehaald mede te gaan. Men plaatste haar in den botter met den rug naar boord, zoodat ze de zee niet zag en hield zooveel mogelijk een druk gesprek met haar levendig. Op eenige roeden van den oever verwijderd nam haar man en de dorpschirurgijn, die aan haar vermaagwas, haar onverwacht op en smeten haar in zee, dompelden haar driemaal onder en trokken haar toen weder in de schuit. De vrouw was doodelijk ontsteld. Te huis gebracht werd zij ernstig ziek, waarvan zij door haar sterk lichaamsgestel nogtans herstelde en de ijlende toestand was reeds onmiddellijk verdwenen. In het volgende voorjaar Maart 1776 beviel zij van tweelingen, beide van het mannelijk geslacht, waarvan de eerstgeborene genoegzaam de kop van een hond had en spoedig na de geboorte stierf." 8)

In denzelfden jaargang van de „Navorscher” kan men het volgende lezen: „Nog ten huidigen dage bestaat langs de Hollandsche kust de gewoonte om menschen en vee, welke door dolle of voor dol gehouden honden gebeten zijn, naar het strand te brengen en in zee te dompelen, „een therapie welke al bij Celsius voorkomt: „Unicum tamen remedium est, nec opinantem in piscinam projicere”.

De remedie van De Bilt wordt in het proefschrift van M. A. van Andel niet vermeld. Ook de Biltsche Gerechtsnotulen laten daarover geen nieuw licht schijnen, ofschoon zij wel een vrij uitvoerig relaas bevatten van een geval van dollehondsbeet met doodelijken alfoop. Ik moge dit verhaal, zooals het in de Raadsnotulen is opgeteekend, hier laten volgen als ontspannend slot van dit wetenschappelijk overzicht.

(Wordt vervolgd.)

Ik weet niet hoe in ons so sterke liefd kan wonen
 Tot onse Vader-Stad, en so haer yver tonen,
 En kragt in onse siel, dat haer geheugenis
 Schier nimmer uyt ons hert, noch ons gedachten is.

Naar Ovidius, in: S. Ampzing, Beschryvinge ende lof der stad Haerlem... Haerlem, 1628. 4°. Blz. III.